

ENTOMOLOGISCHE BERICHTEN

UITGEGEVEN DOOR

DE NEDERLANDSCHE ENTOMOLOGISCHE VEREENIGING

No. 311.

Deel XIII.

1 Mei 1951.

Adres der Redactie:

B. J. LEMPKE, Oude IJselstraat 12^{III}, Amsterdam-Zuid 2 — Nederland

INHOUD: W. Roepke: In memoriam Dr J. C. Koningsberger (p. 257). — G. Houtman: *Lestes viridis* Vanderl. (p. 259). — A. Reijne: Het Poolse Grein, *Margarodes polonicus* (L.) (p. 260). — B. J. Lempke: De generieke nomenclatuur van onze Kleine Wapendragers (p. 262). — C. A. W. Jeekel: The genus *Tectoporus* Carl (Diplopoda, Polydesmoidea, Strongylosomidae) (p. 266). — Literatuur: (p. 271: B. J. Lempke, G. Kruseman; p. 272: J. J. Meurer). Korte mededelingen: (p. 258: M. Delnoye; p. 261: B. J. Lempke, A. M. J. Evers; p. 265: H. J. L. T. Stammeshaus, B. J. Lempke; p. 271: M. W. Camping; p. 272: P. Chrysanthus O. F. M. Cap.)

IN MEMORIAM
Dr J. C. KONINGSBERGER

Op 19 Maart j.l. overleed te 's-Gravenhage, in de gezegende ouderdom van 84 jaar,

Zijne Excellentie Dr JACOB CHRISTIAAN KONINGSBERGER,

in leven oud-Minister van Koloniën, oud-voorzitter van de Volksraad in Ned.-Indië, oud-directeur van 's Lands Plantentuin en van het Zoölogisch Museum en Laboratorium te Buitenzorg enz., drager van verschillende hoge onderscheidingen. Zo ongeveer luidde een courantenbericht.

De naam KONINGSBERGER roept bij de oudste thans nog in leven zijnde Indische biologen herinneringen op; herinneringen aan een tijdperk, toen Ned.-Indië aan de vooravond stond van een fenomenale ontwikkeling op velerlei gebied, toen de Plantentuin onder TREUB's geniale leiding wereldnaam kreeg, toen de grondslagen voor de particuliere proefstations gelegd werden, die zo baanbrekend voor de tropische landbouw zouden werken. KONINGSBERGER kwam in 1894 naar Java, onder TREUB, en ofschoon te Utrecht op een botanisch proefschrift gepromoveerd, werd hij belast met entomologische onderzoeken ten bate van de koffiecultuur. Als resultaat verscheen: De dierlijke vijanden der koffiecultuur op Java, deel I, 1897, gevolgd door deel II in samenwerking met ZIMMERMANN in 1901 (Meded. 's Lands Plantent. no. 20, resp. 44).

Hij was aanvankelijk in particuliere dienst van de koffiecultuur, maar werd enkele jaren later als zoöloog aan 's Lands Plantentuin verbonden. Hij besteedde toen zijn aandacht ook aan de insecten van de inheemse landbouw, waarvan getuigt zijn: Ziekten van rijst, tabak enz. 1903 (Meded. idem 64). Hierna verschenen nog verschillende kleinere publicaties van landbouw-entomologische aard, alsmede zijn 1e en 2e overzicht der schadelijke en nuttige insecten van Java, 1898 en 1908 (Meded. idem no. 22, resp. Meded. Dep. v. Landb. no. 6). Zijn actieve loopbaan als bioloog besloot hij met een lijvig boekdeel: Java Zoölogisch en Biologisch,

MAY 18 1951

Buitenzorg, 1915, waarin hij de grote rijkdom van zijn ervaringen als tropen-entomoloog op aantrekkelijke wijze heeft neergelegd. Zijn maatschappelijke evolutie dwong hem voortaan in andere richting. Van 1895 tot aan het einde van de Eerste Wereldoorlog was hij lid van onze vereniging.

KONINGSBERGER's verdienste als entomoloog is hierin gelegen, dat hij, evenals zijn tijdgenoot ZEHNTNER, de gangmaker der Toegepaste Entomologie in Ned.-Indië is geweest. Als zodanig verrichtte hij pionierswerk van blijvende betekenis, waarop ook de moderne onderzoeker telkens weer terug moet grijpen.

Als mens was KONINGSBERGER bevoorrecht. Hij had een aangenaam uiterlijk en beschikte over een uitmuntend verstand en een gevatte geest. Hij was wat men noemt „un homme érudit et spirituel”. Daarbij bleef hij, ook toen hij hoge functies bekleedde, eenvoudig, zeer beminnelijk, bescheiden en oprecht. Als spreker was hij ongeëvenaard en schitterde als zodanig bij menige officiële gelegenheid. Als auteur schreef hij een brilante en soms geestige stijl. Door zijn hoogstaande persoonlijke kwaliteiten maakte hij veel vrienden, en door zijn beminnelijkheid ontwapende hij de enkelen, die zijn werk wat luchtig en oppervlakkig vonden of die zijn leiding als niet krachtig genoeg critiseerden. Inderdaad is zijn werk van een zekere vlakheid niet geheel vrij te pleiten, maar men moet bedenken, dat hij pionierswerk heeft verricht in een tijd, toen men minder hoge eisen stelde aan wetenschappelijk onderzoek dan tegenwoordig; ook waren zijn geschriften vooral voor de practijk bedoeld.

Schrijver dezes en vele anderen, die hem persoonlijk gekend hebben, zullen zijn aandenken hoog in ere blijven houden. W. ROEPKE.

Is *Polyommatus coridon* Poda in Z.-Limburg inheems? Toen ik enige maanden geleden de collectie van de heer DIETEREN te Overhoven—Sittard ter inzage kreeg, viel mijn oog op 2 stuks *P. coridon*, beide ♂♂ en gevangen te Schinveld op 16-8-'49 en 22-8-'50 en nog in tamelijk gave toestand. Het meeste interesseerde mij echter de verklaring over het eerste ex., dat kreupel was en zeer slecht kon vliegen. Het ex. staat nu in de collectie met een gescheurde achtervleugel, daar bij het opzetten geprobeerd werd de vleugel glad te strijken. Het is dus bijna uitgesloten, dat dit dier is komen overvliegen, temeer daar op dezelfde plaats het daarop volgende jaar weer een ex. is gevangen en nog 1 ex. is gezien. De heer DIETEREN, die nog niet zo lang verzamelde, zag deze exx. eerst voor afgevlogen exx. van *P. icarus* aan en zodoende werd er niet intens naar deze soort verder gezocht. Dit jaar echter zal ik het terrein in ogen-schouw nemen en als dan blijkt, dat de soort zich daar inderdaad voortplant, zal ik hierop nog nader terugkomen.

M. DELNOYE, Molenbeekstr. 3, Sittard.

[Z.-Limburg ligt niet ver van de Ardennen, waar *coridon* thuis hoort. Het is dus zeer goed mogelijk, dat in gunstige jaren bij ons in het Zuiden nu en dan een enkel ex. tot ontwikkeling komt, zoals dat vermoedelijk ook wel eens met *Leptidea sinapis* L. en ook vroeger al met *Pontia daplidice* L. het geval is geweest. Maar zo lang het aantal Nederlandse *coridon*-♀♀ nog geen half dozijn bedraagt, is het moeilijk te geloven, dat deze vlinder bij ons inheems is. Ik ben dan ook zeer benieuwd naar wat 1951 zal opleveren. — Lpk.]